

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ
МУНІЦИПАЛЬНИМИ УСТАНОВАМИ”
(для бакалаврів)**

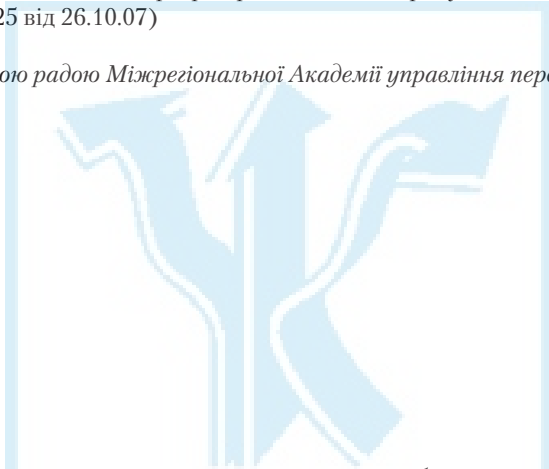
МАУП

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2009

Підготовлено доцентом кафедри організації самоврядування *В. В. Утвенком*

Затверджено на засіданні кафедри організації самоврядування
(протокол № 25 від 26.10.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Утвенко В. В. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Організація управління муніципальними установами” (для бакалаврів). — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. — 50 с.

Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Організація управління муніципальними установами” містять пояснювальну записку, тематичний план дисципліни, зміст самостійної роботи з дисципліни “Організація управління муніципальними установами”, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2009
© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2009

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Самостійна робота студентів є важливою складовою навчального процесу, яка сприяє активізації засвоєння студентом знань та їх реалізації, а також формує вміння навчатися і займатися науковою роботою. Самостійна робота є основним засобом опанування навчального матеріалу студентами у вільний від занять час.

Мета самостійної роботи — сприяти ефективній підготовці фахівців з місцевого самоврядування, регіонального та державного управління, муніципального менеджменту з метою їхньої подальшої роботи в органах місцевого самоврядування, а також на керівних посадах у громадських організаціях, муніципальних установах та закладах. Крім того, методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Організація управління муніципальними установами” мають на меті дати слухачам теоретичні знання та виробити в них практичні навички опрацювання й обґрунтування конкретних пропозицій щодо вирішення проблем місцевого самоврядування, муніципального управління, роботи у громадських організацій. Також методичні матеріали передбачають формування самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Завданням самостійної роботи студентів є засвоєння певних знань, умінь, навичок, закріплення та систематизація здобутих знань, їх застосування при виконанні практичних завдань та наукових робіт, а також виявлення прогалин у системі знань із предмета. Самостійна робота студентів з дисципліни “Організація управління муніципальними установами” становить 33 % часу, необхідно для виконання основної освітньої програми з урахуванням рекомендацій Міністерства освіти та науки України щодо кількості годин аудиторних занять на тиждень. Зміст самостійної роботи студента з дисципліни “Організація управління муніципальними установами” визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями викладача. У пропонованих методичних рекомендаціях подаються основні питання з курсу дисципліни, питання для самоконтролю, теми рефератів, а також тестові завдання.

Під час вивчення дисципліни студенти мають ознайомитися з теоретико-методологічними засадами, предметом, об'єктом, метою, завданням та функціями дисципліни, розглянути особливості становлення та розвитку муніципального управління в сучасній Україні, законодавче забезпечення діяльності муніципальних установ та підприємств. Значну увагу приділено організації управління у структурі органів місцевого самоврядування в містах України, особливостям управління муніципальними фінансовими установами, закладами охорони здоров'я, освіти, правоохоронними органами (муніципальною міліцією), установами соціального захисту, закладами культури. Крім того, у навчальній програмі дисципліни “Організація управління муніципальними установами” розглядається специфіка управління муніципальними підприємствами (міським пасажирським транспортом, житлово-комунальним і готельним господарством, муніципальними закладами торгівлі та побутового обслуговування населення).

При вивченні особливостей управління муніципальними закладами та підприємствами студенти ознайомляться із специфікою стратегічного управління, ситуаційного муніципального управління, стратегічним плануванням, використанням маркетингових інструментів в системі організації управління муніципальними установами. Також вивчається проектний менеджмент в управлінні муніципальними установами, менеджмент ризиків, антикризове управління розвитком муніципальних утворень та управління персоналом у муніципальних установах. Особливу увагу приділено також ролі інформатизації в організації управління муніципальними установами та проблемі запровадження інформаційних технологій в систему управління муніципальними закладами та підприємствами.

Отже, методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи з дисципліни “Організація управління муніципальними установами” спрямовані на те, щоб дати студентам знання теоретичних основ муніципального управління, особливостей організації управління муніципальними установами, а також сформувати вміння і навички здобутих знань на практиці.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ
МУНІЦИПАЛЬНИМИ УСТАНОВАМИ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми	Кількість годин		
		Лекції	Семинарські (практичні) заняття	Самостійна робота студентів
1	2	3	4	5
	Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні засади дисципліни			
1	Теоретичні основи організації управління муніципальними установами	2		1
2	Муніципальні установи в системі муніципального управління	2		2
3	Законодавче забезпечення діяльності муніципальних установ	2		2
	Змістовий модуль II. Особливості управління муніципальними закладами в сучасній Україні			
4	Організація управління у структурі органів місцевого самоврядування в містах України	2	2	2
5	Особливості управління муніципальними фінансовими установами	3	2	2
6	Управління закладами охорони здоров'я (медичними установами)	3	2	2
7	Муніципальне управління закладами освіти	3	2	2
8	Організація управління установами соціального захисту населення	3	2	2
9	Особливості діяльності та управління муніципальною міліцією	3	2	2
10	Організація управління закладами культури	3	2	2

1	2	3	4	5
	Змістовий модуль III. Організація управління муніципальними підприємствами			
11	Управління міським пасажирським транспортом	3	2	2
12	Особливості організації муніципального управління житлово-комунальним господарством	3	2	2
13	Управління муніципальним готельним господарством	2		2
14	Організація управління муніципальними закладами торгівлі та побутового обслуговування населення	2		2
Разом годин: 81		36	18	27

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
з дисципліни
“ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ
МУНІЦИПАЛЬНИМИ УСТАНОВАМИ”

Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні засади дисципліни

Тема 1. Теоретичні основи організації управління муніципальними установами

1. Муніципальне управління в Україні: становлення та розвиток.
2. Поняття “муніципальний менеджмент”, “міське самоврядування”, “муніципалітет”, “муніципальна власність”, “муніципальне утворення”, “муніципальні установи”.
3. Суб’єкт та об’єкт дисципліни.
4. Мета та завдання дисципліни.
5. Основні види муніципальних установ.
6. Джерела фінансування муніципальних установ.
7. Головні недоліки в організації роботи муніципальних установ та шляхи їх подолання.
8. Зарубіжний досвід організації управління муніципальними установами.
9. Діяльність муніципальних установ і підприємств в Україні та за кордоном: порівняльна характеристика.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте особливості становлення та розвитку муніципального управління в сучасній Україні.
2. Визначте суб'єкт та об'єкт дисципліни “Організація управління муніципальними установами”.
3. Мета та завдання дисципліни.
4. Дайте визначення поняттям “муніципальний менеджмент”, “місцеве самоврядування”, “муніципалітет”.
5. Що таке “муніципальна власність”, “муніципальне утворення”?
6. Дайте визначення поняття “муніципальні установи”.
7. Які основні види муніципальних установ ви знаєте?
8. Дайте порівняльну характеристику особливостям організації управління муніципальними установами в Україні та в країнах СНД.
9. Порівняйте особливості організації управління муніципальними установами в Україні та в країнах ЄС.

Теми рефератів

1. Становлення та розвиток муніципального управління в сучасній Україні.
2. Поняття та види муніципальних установ в сучасній Україні.
3. Джерела фінансування муніципальних установ.
4. Зарубіжний досвід організації управління муніципальними установами.
5. Проблеми управління муніципальними установами та шляхи їх подолання.

Тестові завдання

I. Муніципальний менеджмент — це:

- а) наукова дисципліна в системі економічних знань, яка вивчає управління соціально-економічними системами різноманітного рангу;
- б) форма управління місцевою (муніципальною) власністю;
- в) управління розвитком міст;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) усі відповіді правильні;
- е) правильних відповідей немає.

II. Місцеве самоврядування — це:

- а) право та реальна здатність територіальної громади — жителів села чи добровільного об'єднання в сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста — самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в інтересах місцевого населення у межах Конституції і законів;
- б) право територіальної громади села, жителів кількох сіл та міста обирати власні представницькі органи, які будуть керувати комунальним господарством та вирішувати соціально-економічні питання територіальної громади;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

III. До муніципальних утворень в Україні належать:

- а) район, область;
- б) село, район, місто;
- в) село чи їх об'єднання, селище, місто;
- г) мікрорайон.

IV. Муніципальне утворення є єдністю таких трьох компонентів:

- а) населення, територія, економіка;
- б) населення, громада, виробництво;
- в) територіальні межі, муніципальне господарство, соціальні організації;
- г) населення, екологія, промисловість.

V. Знайдіть неправильну відповідь. До муніципальних установ не належать наступні заклади:

- а) міські та районні відділення внутрішніх справ;
- б) міські та районні відділи освіти;
- в) житлово-комунальні підприємства;
- г) міські та районні у містах центри зайнятості;
- д) навчальні заклади, засновані органами місцевого самоврядування;
- е) міські бібліотеки та музеї.

Література [14; 17; 18; 20; 22; 23; 31; 47; 52; 56]

Тема 2. Муніципальні установи в системі муніципального управління

1. Роль муніципальних установ в системі муніципального управління.
2. Управління ресурсним потенціалом населеного пункту як головний зміст муніципального управління.
3. Управління ресурсним потенціалом муніципальних установ та підприємств комунальної (муніципальної) власності.
4. Особливості муніципального управління та його правове підґрунтя.
5. Сутність і коло питань муніципального управління.
6. Управління об'єктами власності територіальних громад.
7. Структура органів муніципального управління.
8. Стратегічне та ситуаційне управління муніципальними установами в системі муніципального управління.
9. Використання маркетингових інструментів в організації управління муніципальними установами.
10. Менеджмент ризику в організації управління муніципальними установами.
11. Антикризове управління муніципальними установами.

Питання для самоконтролю

1. Визначте роль муніципальних установ в системі муніципального управління.
2. Як здійснюється управління ресурсним потенціалом населеного пункту?
3. Яким чином відбувається управління ресурсним потенціалом муніципальних установ та підприємств комунальної (муніципальної) власності?
4. Розкрийте структуру органів муніципального управління.
5. Визначте правове підґрунтя муніципального управління.
6. Що таке менеджмент ризику в організації управління муніципальними установами?
7. Висвітліть роль стратегічного планування в організації управління муніципальними установами.
8. Розкрийте роль проектного менеджменту в організації управління муніципальними установами.
9. Визначте головні інструменти управління муніципальними установами в системі муніципального управління.

10. Дайте оцінку антикризовому управлінню в системі управління муніципальними установами.

Теми рефератів

1. Муніципальне управління та його визначальний вплив на рівень добробуту жителів населеного пункту.
2. Муніципальні установи в системі муніципального управління.
3. Проектний менеджмент в організації управління муніципальними установами.
4. Інструменти управління муніципальними установами в системі муніципального управління.
5. Стратегічне планування в організації управління муніципальними установами.

Тестові завдання

I. Стратегічне управління муніципальними установами — це:

- а) сукупність інструментів, підходів, принципів процесу управління муніципальними установами в умовах нестабільності й невизначеності зовнішнього середовища;
- б) довгострокове управління ресурсними потоками муніципальних установ;
- в) сукупність технологій забезпечення стабільного розвитку муніципальних установ;
- г) стратегія розвитку муніципальних установ в умовах нестабільності й невизначеності зовнішнього середовища;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) усі відповіді правильні;
- є) правильних відповідей немає.

II. Ситуаційне муніципальне управління — це:

- а) система принципів і положень, кількісних та якісних параметрів, орієнтованих на досягнення певних соціально-економічних результатів його розвитку у віддаленій перспективі;
- б) формування стратегічного бачення розвитку та місії управління муніципальним утворенням, сформованим на основі аналізу загальної соціально-економічної ситуації в ньому, показників якості та рівня життя територіальної громади і спрямованих на визначення загальномуніципальних пріоритетів;

- в) сукупність способів, методів, прийомів управлінського впливу для забезпечення ефективного та результативного функціонування муніципального утворення, що досягається шляхом використання оточення, ситуації, що склалась, на основі використання спеціального інструментарію муніципального менеджменту з урахуванням особливостей, умов, чинників зовнішнього та внутрішнього середовища і специфіки розвитку певного муніципального утворення;
- г) сукупність інструментів, підходів і принципів процесу управління муніципальними утворенням в умовах нестабільності й невизначеності зовнішнього середовища.

III. Управління об'єктами власності територіальних громад передбачає:

- а) управління людьми: призначення, звільнення, мотивація, підготовка;
- б) управління (розподіл) ресурсами: баланс, власність, бюджет;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

IV. У структурі муніципального управління та управління муніципальними установами виокремлюють:

- а) галузеві органи (або підрозділи), які здійснюють безпосередньо керівництво галуззю господарства або соціальної сфери;
- б) функціональні органи (підрозділи), які здійснюють координаційно-регулюючу або контролюючу діяльність, що розповсюджується на органи та особи, не підпорядковані їм, наприклад, Головне управління економіки виконавчих комітетів органів місцевого самоврядування;
- в) допоміжні органи (відділи), створені для забезпечення належної роботи Рад та їхніх виконавчих органів (загальний, організаційно-правового забезпечення, організаційно-інструкторський);
- г) правильні відповіді "а" і "б";
- д) усі відповіді правильні;
- е) правильних відповідей немає.

V. Стратегія розвитку муніципальних установ — це:

- а) сукупність технологій забезпечення стабільного розвитку муніципальних установ;
- б) статут розвитку муніципальних установ, затверджений органами місцевого самоврядування;

- в) система показників розвитку муніципальних установ у довгостроковому періоді;
- г) система принципів і положень, кількісних та якісних параметрів, орієнтованих на досягнення певних соціально-економічних результатів його розвитку у віддаленій перспективі;
- д) усі відповіді правильні;
- е) правильних відповідей немає.

Література [16–18; 20; 22; 23; 31; 47; 52; 56]

Тема 3. Законодавче забезпечення діяльності муніципальних установ

1. Основні законодавчі акти з організації управління муніципальними установами, прийняті Верховною Радою України.
2. Укази Президента та Постанови Кабінету Міністрів України щодо організації управління муніципальними установами.
3. Нормативно-правові документи з організації управління муніципальними установами регіонального і місцевого рівнів, присвячені управлінню муніципальними закладами та підприємствами.
4. Закон України “Про освіту” (1991 р.).
5. Закон України “Про загальну середню освіту” (1999 р.).
6. Закон України “Про вищу освіту” від 13 травня 1999 р. та від 17 січня 2002 р.
7. Закон України “Основи законодавства про охорону здоров’я” (1992 р.).
8. Закон України “Про житлово-комунальні послуги” (2004 р.).
9. Законодавство України про соціальний захист населення.
10. Проблема законодавчого забезпечення діяльності муніципальної міліції в Україні.

Питання для самоконтролю

1. Які ви знаєте Укази Президента та Постанови Кабінету Міністрів України щодо організації управління муніципальними установами?
2. Висвітліть нормативно-правові документи з організації управління муніципальними установами регіонального та місцевого рівнів, присвячені організації управління муніципальними закладами та підприємствами.

3. Коли було прийнято Закон України “Про освіту”?
4. У яких роках було прийнято основні закони України про соціальний захист населення?
5. Які основні нормативно-правові акти, присвячені організації управління муніципальними бібліотеками, ви знаєте?
6. Висвітліть нормативно-правове забезпечення діяльності муніципальних закладів культури.
7. Проаналізуйте нормативно-правові документи України, присвячені розвитку муніципальної системи освіти.
8. У чому полягає законодавче забезпечення діяльності муніципальних установ?
9. Яка існує проблема законодавчого забезпечення діяльності муніципальної міліції в Україні?

Теми рефератів

1. Законодавче забезпечення діяльності муніципальних установ.
2. Законодавство України, присвячене розвитку муніципальної освіти.
3. Законодавство України у сфері розвитку муніципальної охорони здоров'я.
4. Законодавство України про соціальний захист населення.
5. Нормативно-правові документи з організації управління муніципальними культурними установами.
6. Законодавче забезпечення організації управління муніципальними підприємствами.

Тестові завдання

I. Закон України “Про освіту” прийнятий:

- а) 23 травня 1991 р.;
- б) 10 червня 1991 р.;
- в) 10 липня 1991 р.;
- г) 23 липня 1991 р.;

II. Закон України “Про загальну середню освіту” прийнятий:

- а) 13 квітня 1999 р.;
- б) 13 травня 1999 р.;
- в) 13 червня 1999 р.;
- г) 13 липня 1999 р.

III. Закон України “Основи законодавства про охорону здоров’я” вступив у дію:

- а) 19 листопада 1992 р.;
- б) у червні 1993 р.;
- в) 19 листопада 1994 р.;
- г) 19 грудня 1994 р.;
- д) на початку 1995 р.;
- е) правильних відповідей немає.

IV. Закон України “Про житлово-комунальні послуги” прийнятий:

- а) 21 червня 2004 р.;
- б) 21 липня 2004 р.;
- в) 21 серпня 2004 р.;
- г) 21 вересня 2004 р.;
- д) 21 жовтня 2004 р.

V. Закон України “Про муніципальну міліцію” вступив у дію:

- а) у 2000 р.;
- б) у 2001 р.;
- в) у 2002 р.;
- г) у 2003 р.;
- д) у 2004 р.;
- е) у 2005 р.;
- є) у 2006 р.;
- ж) у 2007 р.;
- з) Закону України “Про муніципальну міліцію” ще не було прийнято.

Література [6–11; 19; 23; 25; 26]

Змістовий модуль II. Особливості управління муніципальними закладами в сучасній Україні

Тема 4. Організація управління у структурі органів місцевого самоврядування в містах України

1. Сучасний стан організації управління в системі органів місцевого самоврядування: недоліки та шляхи їх подолання.
2. Структура виконавчого комітету органів місцевого самоврядування.
3. Стратегічне управління в системі органів місцевого самоврядування.

4. Ситуаційне муніципальне управління.
5. Використання маркетингових інструментів у системі управління органами місцевого самоврядування.
6. Проектний менеджмент в управлінні муніципальними фінансовими установами.
7. Менеджмент ризиків у структурі управління органами місцевого самоврядування.
8. Антикризове управління розвитком муніципальних утворень.
9. Кадрове управління у структурі органів місцевого самоврядування.
10. Управління персоналом у системі органів місцевого самоврядування.
11. Інформатизація як засіб управління у структурі органів місцевого самоврядування.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте сучасний стан організації управління в системі органів місцевого самоврядування, недоліки та шляхи їх подолання.
2. Покажіть структуру виконавчого комітету органів місцевого самоврядування.
3. Як здійснюється стратегічне планування діяльності підрозділів місцевого самоврядування?
4. Що таке менеджмент ризиків у структурі управління органами місцевого самоврядування?
5. Висвітліть характерні особливості запровадження інформаційних технологій у структурі органів місцевого самоврядування.
6. Охарактеризуйте систему антикризового управління розвитком муніципальних утворень.
7. Яким чином здійснюється кадрове управління у структурі органів місцевого самоврядування?
8. Висвітліть характерні особливості управління персоналом в системі органів місцевого самоврядування.
9. Розкрийте роль інформатизації як засобу управління у структурі органів місцевого самоврядування.
10. Що таке ситуаційне муніципальне управління?

Теми рефератів

1. Організація управління у структурі органів місцевого самоврядування в містах України.
2. Стратегічне планування діяльності підрозділів місцевого самоврядування.
3. Проблеми запровадження інформаційних технологій у структурі органів місцевого самоврядування.
4. Управління муніципальними логістичними системами.
5. Структура виконавчого комітету органів місцевого самоврядування.

Тестові завдання

I. Стратегічне управління в системі органів місцевого самоврядування включає:

- а) сукупність інструментів, підходів, принципів процесу управління муніципальними установами в умовах нестабільності й невизначеності зовнішнього середовища;
- б) довгострокове управління ресурсними потоками муніципальних установ;
- в) сукупність технологій забезпечення стабільного розвитку муніципальних установ;
- г) стратегію розвитку муніципальних установ в умовах нестабільності й невизначеності зовнішнього середовища;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) усі відповіді правильні;
- є) правильних відповідей немає.

II. До етапів стратегічного планування в системі управління органів місцевого самоврядування належать:

- а) ресурсний аналіз, проектний аналіз, системний аналіз;
- б) опитування населення, проведення місцевого референдуму;
- в) моніторинг соціально-економічного стану муніципального утворення, ресурсний аналіз муніципального утворення;
- г) визначення проблем, пошук зовнішніх інвестиційних джерел для соціально-економічного розвитку муніципального утворення;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) усі відповіді правильні;
- є) правильних відповідей немає.

III. До польових методів муніципальних маркетингових досліджень належить:

- а) дослідження споживчого ринку;
- б) моніторинг конкуренції муніципального утворення;
- в) конкурси, спостереження, експеримент;
- г) ресурсний аналіз муніципального утворення.

IV. Методами розвитку персоналу в системі кадрового управління в органах місцевого самоврядування є:

- а) підвищення кваліфікації, професійна перепідготовка, стажування;
- б) навчання, мотивація;
- в) підвищення кваліфікації, добір персоналу, звільнення;
- г) преміювання, стимулювання, догана.

Література [14; 16; 17; 21; 29; 31; 52]

Тема 5. Особливості управління муніципальними фінансовими установами

1. Сучасний стан організації управління муніципальними фінансовими установами: недоліки та шляхи їх подолання.
2. Принципи, суб'єкти, об'єкти та інструменти управління муніципальними фінансовими установами.
3. Основні методи управління.
4. Види управління муніципальними фінансовими установами.
5. Фінансове планування в системі муніципальних фінансових органів.
6. Відповідальність органів місцевого самоврядування в муніципальних фінансових установах та контроль за їхньою діяльністю.
7. Органи місцевого самоврядування і місцеві органи виконавчої влади, їх права та обов'язки в галузі фінансів.
8. Управління муніципальними фінансовими органами та їх роль у бюджетному процесі.
9. Роль муніципальних фінансових органів в управлінні місцевими фінансами.
10. Управління персоналом в системі муніципальних фінансових органів.
11. Шляхи удосконалення управління муніципальними фінансовими установами.

Питання для самоконтролю

1. Проаналізуйте сучасний стан організації управління муніципальними фінансовими установами.
2. Зазначте основні недоліки в системі управління муніципальними фінансовими установами та вкажіть шляхи їх подолання.
3. Які ви знаєте інструменти управління муніципальними фінансовими установами?
4. Висвітліть основні методи управління муніципальними фінансовими установами.
5. Визначте фінансові аспекти управління компаніями з державною часткою власності.
6. Визначте фінансові аспекти управління компаніями з муніципальною часткою власності.
7. У чому полягає фінансове планування в системі муніципальних фінансових органів?
8. Визначте роль муніципальних фінансових органів в управлінні місцевими фінансами.
9. Які ви знаєте основні методи управління муніципальними фінансовими органами?
10. Охарактеризуйте систему управління персоналом в муніципальних фінансових органах.

Теми рефератів

1. Особливості управління муніципальними фінансовими установами.
2. Роль муніципальних фінансових органів в управлінні фінансами підприємств комунальної власності.
3. Фінансові аспекти управління компаніями з державною часткою власності.
4. Фінансові аспекти управління компаніями з муніципальною часткою власності.
5. Фінансове планування в системі муніципальних фінансових органів.

Тестові завдання

- I. Муніципальне управління фінансовими потоками передбачає:**
- а) складання та затвердження бюджету міста і районів;
  - б) організацію збирання податків та неподаткових доходів;
  - в) виконання видатків бюджету;

- г) створення власних міських позабюджетних фондів та їхнє використання;
- д) створення власних міських валютних фондів;
- е) стягнення місцевих податків і зборів, надання муніципальних позик;
- є) контроль за фінансами комунальних підприємств та стягнення комунальних платежів;
- ж) участь у міжбюджетних відносинах та розпорядження тимчасово вільними коштами;
- з) створення муніципальних банків та страхових компаній;
- і) правильні відповіді “а” – “г”;
- ї) усі відповіді правильні.

II. До основних важелів муніципального фінансового механізму належать:

- а) бюджетні кредити, фінансовий контролінг, система платежів;
- б) контроль, мотивація, координація;
- в) бюджетування, оподаткування, бюджетний аналіз;
- г) ставки місцевих податків, бюджетні субсидії, фінансові санкції.

III. Муніципальні фінансові органи включають:

- а) фінансові управління (відділи) виконкомів міських (міст обласного підпорядкування) рад;
- б) Міністерство фінансів Автономної Республіки Крим, фінансові управління та відділи обласних і районних державних адміністрацій, фінансові управління (відділи) виконкомів міських (міст обласного підпорядкування) рад;
- в) фінансові управління та відділи обласних і районних державних адміністрацій;
- г) Міністерство фінансів України, Міністерство фінансів Автономної Республіки Крим, фінансові управління та відділи обласних і районних державних адміністрацій, фінансові управління (відділи) виконкомів міських (міст обласного підпорядкування) рад.

IV. Управління муніципальними фінансовими органами здійснюється за принципом:

- а) подвійного підпорядкування;
- б) вертикального підпорядкування;

- в) горизонтального підпорядкування;
- г) муніципальні фінансові органи є самостійними і незалежними.

Література [14–16; 21; 29–31]

Тема 6. Управління закладами охорони здоров'я (медичними установами)

1. Сучасний стан управління закладами охорони здоров'я на території муніципалітетів.
2. Структура закладів охорони здоров'я на території міст.
3. Основні види муніципальних медичних установ.
4. Недоліки в системі організації управління закладами охорони здоров'я.
5. Засоби управління органами місцевого самоврядування стосовно установ охорони здоров'я.
6. Система фінансування закладів охорони здоров'я.
7. Джерела фінансування муніципальних медичних установ.
8. Фандрейзинг (залучення коштів) в системі управління муніципальними закладами охорони здоров'я.
9. Медичне страхування як одна з головних форм залучення додаткових коштів на фінансування медичних установ.
10. Управління персоналом в муніципальних закладах охорони здоров'я.
11. Інформатизація як засіб управління муніципальними медичними установами.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте структуру закладів охорони здоров'я на території міст.
2. У чому полягають особливості організації управління закладами охорони здоров'я?
3. Які ви знаєте основні види муніципальних медичних установ?
4. Засоби управління органів місцевого самоврядування стосовно установ охорони здоров'я.
5. Висвітліть систему фінансування закладів охорони здоров'я.
6. Чи може стати система медичного страхування однією з головних форм залучення додаткових коштів на фінансування муніципальних медичних установ?
7. Розкрийте шляхи вдосконалення управління муніципальними закладами охорони здоров'я.

8. Роль інформатизації як засобу управління муніципальними медичними установами.
9. Що таке фандрейзинг в системі управління муніципальними закладами охорони здоров'я?
10. Дайте оцінку розвитку медичного страхування в Україні.

Теми рефератів

1. Особливості організації управління закладами охорони здоров'я.
2. Система фінансування закладів охорони здоров'я.
3. Стратегічне планування в організації управління муніципальними медичними установами.
4. Шляхи вдосконалення управління муніципальними закладами охорони здоров'я.
5. Система фінансування закладів охорони здоров'я.

Тестові завдання

I. Знайдіть неправильні відповіді. До муніципальних медичних установ не належать:

- а) багатопрофільні поліклініки (лікувально-профілактичні установи), стоматологія, багатопрофільні лікарні;
- б) спеціалізовані лікарні (диспансери, пологові будинки, реабілітаційні центри, психоневрологічні будинки, шпитали, діагностичні центри), пункти швидкої допомоги;
- в) апарат управління цією сферою (наприклад, Комітет охорони здоров'я), центр державного епідеміологічного нагляду на чолі з головним санітарним лікарем, аптеки (у тому числі ті, які знаходяться при поліклініках);
- г) лікарсько-фельдшерські пункти підприємств, організацій та установ, що розташовані на великих промислових підприємствах, в дитячих садках, школах, вищих навчальних закладах, у установах соціального захисту, будинках для старих, відпочинку, інших організаціях;
- д) медичні освітні установи, науково-дослідні центри, приватні фірми, які надають медичні послуги.

II. У сучасній Україні частка витрат з державного та місцевих бюджетів на охорону здоров'я становить:

- а) 4 % ВВП;
- б) 5 % ВВП;

- в) 7 % ВВП;
- г) 10 % ВВП;
- д) понад 10 % ВВП;
- е) правильних відповідей немає.

III. Стосовно закладів охорони здоров'я органи місцевого самоврядування мають наступні важелі управління:

- а) здійснюють антимонопольний контроль;
- б) створюють організаційно-економічні умови для розвитку приватної системи надання медичних послуг (місцеві органи при цьому сприяють добору приміщень, розраховують ставки орендної платні, визначають пільги тощо);
- в) безпосередньо здійснюють чи координують контроль за якістю медичних послуг, які надаються населенню з боку установ муніципальної, державної, приватної системи охорони здоров'я, а також лікарями-практиками;
- г) можуть здійснювати контроль за цільовими витратами коштів, що надходять з місцевих та державних бюджетів, від населення та установ медичного страхування;
- д) вони є користувачами аналітичних звітів, що містять висновки про тенденції та причинно-наслідкові зв'язки медично-демографічної ситуації в муніципальних утвореннях (народжуваність, смертність та її причини), про загальну захворюваність та її структуру у статистиці та динаміці як загалом у муніципальному утворенні, так і в окремих районах, промислових підприємствах та установах (наприклад, моніторинг здоров'я дітей дошкільного віку, першокласників та випускників), дані з інфекцій, захворюваність яких залежить від роботи зі щеплення;
- е) правильні відповіді "а" – "в";
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

IV. Джерелами фінансування муніципальних закладів охорони здоров'я є:

- а) кошти державного бюджету, спрямовані на фінансування медичних установ як державного, так і муніципального значення, у тому числі дорогі види медичної допомоги;
- б) кошти місцевих бюджетів, спрямовані на забезпечення діяльності установ охорони здоров'я, які здійснюють швидку медичну, а також амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу;

- в) кошти від системи медичного страхування, благодійних організацій (служби милосердя, товариства червоного хреста), фізичних та юридичних осіб;
- г) правильні відповіді “б” і “в”;
- д) усі відповіді правильні.

Література [8; 17; 21; 26; 27; 40; 48; 51; 57; 59]

Тема 7. Муніципальне управління закладами освіти

1. Сучасний стан управління муніципальними закладами освіти на території міст України.
2. Структура системи освіти в муніципальних утвореннях.
3. Джерела фінансування муніципальних закладів освіти.
4. Особливості фінансового управління державними та муніципальними освітніми установами.
5. Залучення коштів батьків з метою організації додаткових освітніх послуг.
6. Організація управління дошкільними установами.
7. Загальноосвітні установи в системі муніципального управління закладами освіти.
8. Джерела формування майна та фінансових ресурсів загальноосвітніх навчальних закладів.
9. Організація управління навчальним процесом у системі середньої професійної освіти.
10. Особливості управління вищими навчальними закладами.
11. Фактори конкурентоспроможності вищих навчальних закладів.
12. Стратегічне планування муніципального управління закладами освіти.
13. Проектний менеджмент у муніципальному управлінні закладами освіти.
14. Управління персоналом у муніципальних освітніх установах.
15. Інформаційні технології в застосуванні системі управління муніципальними освітніми установами.
16. Шляхи вдосконалення управління муніципальними освітніми установами.

Питання для самоконтролю

1. Покажіть структуру системи муніципальної освіти.
2. Розкрийте особливості фінансування муніципальної освіти.

3. У чому полягають особливості фінансового управління державними та муніципальними освітніми установами?
4. Охарактеризуйте особливості залучення коштів батьків з метою організації додаткових освітніх послуг.
5. Розкрийте специфіку управління дошкільними установами на муніципальному рівні.
6. У чому полягають особливості управління середніми загальноосвітніми закладами?
7. Покажіть джерела формування майна та фінансових ресурсів загальноосвітніх навчальних закладів.
8. Дайте визначення антикризового управління розвитком муніципальних закладів освіти.
9. Охарактеризуйте організацію управління навчальним процесом у системі середньої професійної освіти.
10. Висвітліть особливості управління вищими навчальними закладами.
11. Розкрийте фактори конкурентоспроможності вищих навчальних закладів.
12. Яким чином здійснюється використання маркетингових інструментів у муніципальному управлінні закладами освіти?
13. Покажіть шляхи вдосконалення управління муніципальними освітніми установами.

Теми рефератів

1. Особливості фінансування муніципальної освіти.
2. Специфіка управління дошкільними установами на муніципальному рівні.
3. Особливості управління середніми загальноосвітніми закладами.
4. Організація управління навчальним процесом у системі середньої професійної освіти.
5. Особливості управління вищими навчальними закладами на муніципальному рівні.
6. Стратегічне планування муніципального управління закладами освіти.

Тестові завдання

I. Знайдіть неправильну відповідь. До муніципальних освітніх установ не належать:

- а) дошкільні установи;
- б) загальні середні навчальні заклади;
- в) середні спеціальні заклади освіти (ПТУ, технікуми);
- г) вищі навчальні заклади;
- д) районні та міські відділи управління освіти.

II. Для поліпшення управління в системі муніципальної освіти необхідно:

- а) відповідальність за управління початковими та середніми школами у значній мірі покласти на місцеві органи влади, зокрема муніципалітети, а батьків слід більше залучати до системи освіти;
- б) фінансування освіти необхідно переорієнтувати від вищої на користь початкової та середньої освіти, що дасть можливість не лише державі, а й органам місцевого самоврядування реально додержуватися гарантії безкоштовної освіти для всіх дітей;
- в) гроші мають розподілятися з державного та місцевого бюджетів щорічно, виходячи з кількості учнів, а не з потреби утримувати наявну кількість персоналу та будівель;
- г) необхідно підвищити платню та кваліфікацію вчителів, у тому числі і за рахунок виплат з муніципальних бюджетів;
- д) правильні відповіді “а” і “г”;
- е) усі відповіді правильні.

III. З метою підвищення ефективності управління муніципальними навчальними закладами основними напрямками досліджень у галузі муніципальної освіти є:

- а) дослідження маркетингу та дослідження ринку;
- б) дослідження поведінки споживачів та дослідження конкурентів;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

IV. До складових ресурсів муніципального навчального закладу належать:

- а) характер навчального закладу;

- б) стадія життєвого циклу;
- в) потенційна можливість для адаптації;
- г) явні ресурси і ринкові активи;
- д) правильні відповіді “б” – ”г“;
- е) усі відповіді правильні.

Література [6; 8; 9; 13; 16; 17; 21; 43; 46; 49]

Тема 8. Організація управління установами соціального захисту населення

1. Сучасний стан організації управління муніципальними установами соціального захисту населення.
2. Основні види установ соціального захисту на території муніципальних утворень.
3. Джерела фінансування муніципальних установ соціального захисту населення.
4. Мета, завдання та функції соціального захисту.
5. Взаємодія органів державного управління та місцевого самоврядування з установами соціального захисту.
6. Управління закладами соціального захисту в контексті реформування економіки України.
7. Адресний та категоріальний принципи соціального захисту.
8. Порядок та пріоритети надання соціальної допомоги з місцевого бюджету.
9. Особливості організації управління міськими та районними центрами зайнятості.
10. Організація управління муніципальними службами соціального забезпечення населення.
11. Стратегічне планування діяльності муніципальних установ соціального захисту населення.
12. Використання маркетингових інструментів в управлінні муніципальними установами соціального захисту населення.
13. Антикризове управління розвитком муніципальних закладів соціального захисту населення.
14. Управління персоналом в муніципальних установах соціального захисту населення.
15. Основні недоліки в системі управління муніципальними закладами соціального захисту населення та шляхи їх подолання.

Питання для самоконтролю

1. Які основні види установ соціального захисту на території муніципальних утворень ви знаєте?
2. Охарактеризуйте мету та завдання соціального захисту.
3. У чому полягають функції соціального захисту?
4. Розкрийте особливості взаємодії органів державного управління та місцевого самоврядування з установами соціального захисту.
5. Висвітліть специфіку управління закладами соціального захисту в контексті реформування економіки України.
6. У чому полягає адресний принцип соціального захисту населення?
7. Висвітліть специфіку категоріального принципу соціального захисту.
8. Розкрийте порядок надання соціальної допомоги населенню з муніципального бюджету.
9. Покажіть пріоритети надання соціальної допомоги населенню з муніципального бюджету.
10. Охарактеризуйте стратегічне планування діяльності муніципальних установ з соціального захисту населення.
11. Яким чином здійснюється управління персоналом в муніципальних установах соціального захисту населення?
12. Визначте основні недоліки в системі управління муніципальними закладами соціального захисту населення.
13. Покажіть можливі шляхи подолання недоліків в системі управління муніципальними закладами соціального захисту населення.

Теми рефератів

1. Структура установ соціального захисту на території муніципальних утворень.
2. Мета, завдання та функції соціального захисту населення.
3. Особливості взаємодії органів державного управління та місцевого самоврядування з установами соціального захисту.
4. Структура управління закладами соціального захисту в контексті реформування економіки України.
5. Інформаційні технології в управлінні муніципальними закладами соціального захисту населення.
6. Шляхи вдосконалення управління муніципальними закладами соціального захисту населення.

Тестові завдання

I. До муніципальних установ з соціального захисту населення належать:

- а) центри соціального обслуговування та власне установи соціального захисту;
- б) міські центри житлових субсидій та відділи соціального забезпечення;
- в) міські та районні центри зайнятості і біржі праці;
- г) будинки нічного перебування та центри соціальної допомоги сім'ї та дітям;
- д) будинки для дітей та підлітків, центри громадських робіт;
- е) правильні відповіді "а" – "в";
- є) усі відповіді правильні.

II. До якісних методів надання соціальних послуг в системі управління закладами соціального захисту населення належать:

- а) гнучкі та глибинні інтерв'ю;
- б) щоденники спеціалістів, які ведуть індивідуальний прийом населення;
- в) стандартизовані опитування;
- г) правильні відповіді "а" і "б";
- д) усі відповіді правильні.

III. Основними завданнями оцінювання ефективності управління установами соціального захисту населення є:

- а) аналіз стану справ у кожному із соціальних центрів з використанням інформації, наданої експертами-спеціалістами соціальних центрів;
- б) вивчення усіх наявних матеріалів соціальних центрів з метою визначення кількісних та якісних характеристик соціальних центрів;
- в) проведення опитування клієнтів соціальних центрів;
- г) розробка рекомендацій з оптимізації роботи соціальних центрів;
- д) правильні відповіді "а" – "в";
- е) усі відповіді правильні.

IV. Для налагодження ефективного управління установами соціального захисту населення, зокрема при наданні матеріальної допомоги, необхідно:

- а) з'ясувати, хто має право отримувати муніципальну підтримку;

- б) при організації соціальної підтримки враховувати не рівень споживання людини, а прибуток як міру споживчих можливостей;
- в) враховувати критерії надання соціальної допомоги з точки зору соціальної справедливості, які включають рівень прибутку одержувача пільг, ступінь працездатності, нагальність задоволення потреб, соціальний статус;
- г) враховувати такі види прибутків, як зарплата, допомога по безробіттю, стипендія, усі види пенсій, субсидій тощо;
- д) правильні відповіді “в” і “г”;
- е) усі відповіді правильні.

Література [1–3; 11; 12; 17; 19; 38; 41; 44]

Тема 9. Особливості діяльності та управління муніципальною міліцією

1. Вплив криміногенної ситуації на конкурентоспроможність муніципальних утворень.
2. Система забезпечення безпеки населення та боротьба з правопорушеннями і злочинністю на території муніципальних утворень.
3. Муніципальна міліція як складова правоохоронних органів.
4. Нормативно-правові документи організації та діяльності муніципальної міліції.
5. Проблема розробки законодавства про діяльність муніципальної міліції на державному рівні.
6. Особливості управління муніципальними правоохоронними органами.
7. Запровадження інформаційних технологій як засіб поліпшення діяльності муніципальної міліції.
8. Джерела фінансування муніципальної міліції.
9. Взаємодія муніципальної міліції з місцевими відділеннями МВС України.
10. Взаємодія муніципальної міліції з об'єднаннями громадян з питань підтримки правопорядку в містах України.

Питання для самоконтролю

1. Покажіть вплив криміногенної ситуації на конкурентоспроможність муніципальних утворень.
2. У чому полягає система забезпечення безпеки населення на території муніципальних утворень?

3. Розкрийте особливості боротьби з правопорушеннями і злочинністю на муніципальному рівні.
4. Роль муніципальної міліції як складової правоохоронних органів.
5. Охарактеризуйте особливості законодавчого забезпечення діяльності муніципальної міліції в Україні.
6. В яких містах України сформована та діє муніципальна міліція?
7. Охарактеризуйте структуру управління муніципальною міліцією.
8. Висвітліть особливості управління правоохоронними органами на муніципальному рівні.
9. Хто очолює муніципальну міліцію в містах України згідно із законодавством?
10. Дайте оцінку запровадженню інформаційних технологій як засобу поліпшення діяльності муніципальної міліції.
11. Висвітліть джерела фінансування муніципальної міліції.

Теми рефератів

1. Роль муніципальної міліції як складової правоохоронних органів.
2. Особливості законодавчого забезпечення діяльності муніципальної міліції в Україні.
3. Приклади діяльності муніципальної міліції в містах України.
4. Структура та особливості управління муніципальною міліцією.
5. Джерела фінансування муніципальної міліції.

Тестові завдання

I. Закон України “Про муніципальну міліцію” набув чинності:

- а) у 2000 р.;
- б) у 2001 р.;
- в) у 2002 р.;
- г) у 2003 р.;
- д) у 2004 р.;
- е) у 2005 р.;
- є) у 2006 р.;
- ж) у 2007 р.;
- з) Закону України “Про муніципальну міліцію” не було прийнято взагалі.

II. Знайдіть неправильні відповіді. До муніципальних правоохоронних установ не належать:

- а) служби кримінальної міліції (відділ кримінального розшуку), які, у свою чергу, складаються з відділу боротьби з організованою злочинністю, незаконним зберіганням і використанням зброї та вибухових речовин; відділу боротьби з незаконним обігом наркотиків, крадіжками чужого майна, автомобілів, розшуку пропалих безвісти, слідчий та криміналістичний відділи; відділ боротьби з економічними злочинами, у тому числі правопорушеннями на споживчому ринку;
- б) міліція громадської безпеки, яка включає відділ охорони громадського порядку; відділ контролю за дотриманням паспортно-візового режиму, ВВіР; відділ у справах неповнолітніх, відділ допиту, СІЗО (слідчий ізолятор тимчасового утримання), чергові частини;
- в) муніципальна міліція;
- г) відділ внутрішніх справ, у структурі яких знаходиться чергова служба; підрозділи патрульно-постової служби, дільничні інспектори міліції, паспортний стіл тощо;
- д) відділ державної пожежної охорони з пожежними частинами; управління СБУ в містах; управління у справах цивільної оборони, надзвичайних ситуацій; судові органи, які включають окружні суди, арбітраж та прокуратуру.

III. Джерелами фінансування муніципальної міліції є:

- а) кошти з муніципальних бюджетів;
- б) кошти з обласних бюджетів;
- в) позабюджетні фонди;
- г) правильні відповіді “а” і “в”;
- д) усі відповіді правильні.

IV. Взаємодія муніципальної міліції з місцевими відділами МВС України здійснюється шляхом:

- а) державної реєстрації муніципальної міліції з боку органів внутрішніх справ;
- б) отримання дозволу на носіння зброї муніципальній міліції з боку органів внутрішніх справ;

- в) спільного патрулювання у громадських місцях та місцях масового відпочинку;
- г) правильні відповіді “б” і “в”;
- д) усі відповіді правильні.

Література [17; 25; 50; 54; 60]

Тема 10. Організація управління закладами культури

1. Поняття “муніципальні культурні установи”.
2. Основні види муніципальних культурних установ.
3. Законодавче забезпечення діяльності закладів культури в містах України.
4. Джерела фінансування муніципальних закладів культури.
5. Недоліки в системі управління муніципальними закладами культури.
6. Запровадження культурно-освітніх програм як метод управління муніципальними культурними установами.
7. Проблема залучення додаткових коштів на розвиток закладів культури.
8. Особливості організації управління міськими бібліотеками.
9. Надання інформації та доступ до бібліотечних фондів.
10. Формування фондів та комплектування муніципальних бібліотек.
11. Особливості управління муніципальними музеями.
12. Організація управління муніципальними будинками культури, театрами.
13. Система управління музейною справою в містах України.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть основні види муніципальних культурних установ.
2. Які джерела фінансування муніципальних закладів культури ви знаєте?
3. Покажіть шляхи реформування системи управління закладами культури в сучасній Україні.
4. Охарактеризуйте систему фандрейзингу в залученні додаткових коштів на фінансування культурних установ.
5. Визначте характерні особливості організації управління міськими бібліотеками.
6. Яким чином здійснюється доступ до бібліотечних фондів?

7. Як проводиться формування фондів муніципальних бібліотек?
8. Розкриті характерні риси системи комплектування муніципальних бібліотек.
9. Висвітліть характерні особливості управління муніципальними музеями.
10. Яким чином здійснюється організація управління міськими театрами?
11. Опишіть систему управління музейною справою в містах України.

Теми рефератів

1. Організація управління закладами культури.
2. Шляхи реформування системи управління закладами культури в сучасній Україні.
3. Інформатизація як один з методів поліпшення управління муніципальними закладами культури.
4. Проблема визначення пріоритетів розвитку муніципальних культурних установ.
5. Організація управління персоналом у муніципальних культурних установах.

Тестові завдання

I. Методами планування у процесі управління муніципальними закладами культури є:

- а) аналітичне планування;
- б) нормативне планування;
- в) цільове обґрунтування планів;
- г) планування матеріального і фінансового забезпечення;
- д) планування організаційного забезпечення;
- е) правильні відповіді “а” – “в”;
- є) усі відповіді правильні.

II. Використання нормативного методу передбачає наявність та використання нормативної бази, яка охоплює:

- а) систему показників, що вибрані як нормативні;
- б) методику розрахунку кількісних значень цих показників;
- в) розрахунок (визначення) конкретних нормативних кількісних значень системи показників;
- г) затвердження конкретних форм та нормативів;

- д) процедуру перегляду норм та нормативів;
- е) правильні відповіді “а” – “в”;
- є) правильні відповіді “а”, “г”, “д”;
- ж) усі відповіді правильні.

III. До цілей формування фондів та комплектування бібліотек належать:

- а) гарантування оптимального забезпечення джерелами інформації різних клієнтів;
- б) якнайшвидше надання у розпорядження користувачів бібліотеки необхідних носіїв інформації;
- в) ефективне та продуктивне використання фінансових ресурсів;
- г) завчасне розпізнавання майбутніх потреб, а також забезпечення читачів відповідними носіями інформації;
- д) правильні відповіді “б” і “г”;
- е) усі відповіді правильні.

IV. Планування та прийняття рішень у процесі управління муніципальною бібліотекою здійснюється в межах самої бібліотеки для:

- а) загальної організації роботи бібліотеки;
- б) оптимізації її структури, обробки та індексування інформації;
- в) поліпшення обслуговування користувачів;
- г) організації та збереження бібліотечних фондів, методів і засобів роботи;
- д) використання та контролю людських і матеріальних ресурсів;
- е) менеджменту персоналу та бюджетних питань;
- є) дотримання норм та оптимального використання площ бібліотеки;
- ж) правильні відповіді “а” – “в”;
- з) правильні відповіді “г” – “є”;
- и) усі відповіді правильні.

Література [14; 16; 21; 29; 33; 34; 52]

Змістовий модуль III. Організація управління муніципальними підприємствами

Тема 11. Управління міським пасажирським транспортом

1. Поняття “міський пасажирський транспорт”.
2. Основні види міського пасажирського транспорту.
3. Сучасний стан розвитку міського пасажирського транспорту.
4. Основні недоліки в роботі міського пасажирського транспорту.
5. Стратегічний напрям розвитку міського пасажирського транспорту в містах України.
6. Взаємодія органів державної влади та управління і місцевого самоврядування з реформування та подальшого розвитку міського пасажирського транспорту.
7. Роль приватних транспортних підприємств у перевезенні пасажирів.
8. Роль маркетингу в підвищенні ефективності діяльності міського пасажирського транспорту.
9. Управління персоналом міського пасажирського транспорту.
10. Управління фінансовими ресурсами муніципальних транспортних підприємств.
11. Роль інформатизації в підвищенні ефективності функціонування транспортних підприємств.

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення поняття “міський пасажирський транспорт”.
2. Розкрийте структуру міського пасажирського транспорту в містах України.
3. У чому полягають основні недоліки діяльності муніципальних транспортних підприємств?
4. Дайте порівняльну характеристику діяльності муніципальних і приватних транспортних підприємств.
5. Охарактеризуйте роль приватних транспортних підприємств у перевезенні пасажирів.
6. Оцініть роль маркетингу в підвищенні ефективності діяльності міського пасажирського транспорту.
7. Висвітліть основні напрямки управління міським пасажирським транспортом в умовах переходу до ринкової економіки.
8. Як здійснюється управління персоналом на підприємствах міського пасажирського транспорту?

9. Визначте характерні риси управління фінансовими ресурсами муніципальних транспортних підприємств.
10. Яким чином впливають інформаційні технології на розвиток муніципального пасажирського транспорту?

Теми рефератів

1. Структура міського пасажирського транспорту в містах України.
2. Особливості діяльності муніципальних транспортних підприємств.
3. Основні напрямки управління міським пасажирським транспортом в умовах переходу до ринкової економіки.
4. Основні напрямки розвитку управління міським пасажирським транспортом у малих містах України в умовах переходу до ринкової економіки.
5. Роль інформатизації в підвищенні ефективності функціонування транспортних підприємств на прикладі “Київпаstrans”, “Київський метрополітен”, “Харківський метрополітен”.

Тестові завдання

I. Основною причиною збитковості міського пасажирського транспорту є низький рівень прибутків від реалізації проїзних квитків, який зумовлений:

- а) низькою частотою перевірок наявності проїзних документів;
- б) поверховим контролем безкоштовного проїзду;
- в) переповненістю салонів транспортних засобів у години пік;
- г) наявністю багатьох пільговикив та посвідчень, які забезпечують безкоштовний проїзд, що ускладнює роботу контролерів;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) усі відповіді правильні.

II. Метою підвищення ефективності управління міським пасажирським транспортом є:

- а) оновлення рухомого складу міського пасажирського транспорту;
- б) розробка і реалізація комплексу дієвих заходів, спрямованих на збереження функціональних можливостей транс-

портної схеми міст та її розвиток для вирішення першочергових проблем перевезення пасажирів;

- в) приватизація комунальних транспортних підприємств;
- г) правильні відповіді “а” і “б”.

III. Основними завданнями розвитку міського пасажирського транспорту є:

- а) створення транспортної системи, яка б повністю забезпечувала потреби міського населення у транспортних послугах при ефективному використанні наявних ресурсів;
- б) виконання системного аналізу, створення системи контролю пасажиропотоків у містах;
- в) розробка пропозицій і проведення реконструкції дорожньо-транспортної мережі та маршрутних систем міст;
- г) визначення джерел фінансування для реформування транспортних систем міст.

IV. Знайдіть неправильну відповідь. Матеріали для вивчення попиту на перевезення пасажирів для ефективної організації управління міським пасажирським транспортом використовуються для:

- а) організації раціональної маршрутної системи та її коригування;
- б) оцінки економічних показників роботи транспортних засобів на маршрутах;
- в) координації роботи різних видів пасажирського транспорту;
- г) обґрунтування попиту, кількості рухомого складу та його розподілу за маршрутами;
- д) вибору форм організації праці водіїв;
- е) побудови розкладу руху транспортних засобів;
- е) організації конкурсів на здійснення перевезень пасажирів автотранспортом.

Література [5; 16; 17; 21; 31; 36; 42; 53; 61; 62]

Тема 12. Особливості організації муніципального управління житлово-комунальним господарством

1. Житлово-комунальне господарство (ЖКГ) як соціально важлива життєзабезпечувальна галузь муніципального господарства.
2. Аналіз стану житлово-комунальних послуг міського господарства.

3. Основні недоліки в діяльності та управлінні житлово-комунальним господарством.
4. Заходи муніципальних властей щодо реформування ЖКГ міст України та підвищення ефективності його управління.
5. Структура ЖКГ міст України. Джерела фінансування ЖКГ міст України.
6. Специфіка управління фінансовими ресурсами ключових галузей житлово-комунального господарства.
7. Управління житловим фондом в системі ЖКГ.
8. Рівень витрат енергоносіїв у комунальній системі та проблема запровадження енергозберігаючих технологій.
9. Проблема утилізації твердих побутових відходів.
10. Шляхи реформування системи управління підприємствами житлово-комунального господарства.

Питання для самоконтролю

1. Покажіть структуру житлово-комунального господарства міст України.
2. Оцініть роль житлово-комунальних господарств в економіці міст.
3. У чому полягають основні недоліки в діяльності установ житлово-комунального господарства?
4. Охарактеризуйте основні недоліки в управлінні житлово-комунальним господарством міст України.
5. Покажіть джерела фінансування житлово-комунальних установ житлово-комунального господарства міст України.
6. Висвітліть структуру управління житлово-комунальним господарством міст України.
7. Оцініть рівень витрат енергоносіїв у житлово-комунальній системі України.
8. У чому полягає проблема запровадження енергозберігаючих технологій?
9. Висвітліть проблему утилізації твердих побутових відходів.
10. Покажіть шляхи залучення інвестицій у житлово-комунальне господарство міст України.
11. Розкрийте основні напрямки реформування житлово-комунального господарства в сучасній Україні.

Теми рефератів

1. Структура житлово-комунального господарства міст України.
2. Особливості управління житлово-комунальним господарством міст України.
3. Шляхи залучення інвестицій у житлово-комунальні системи міст України.
4. Специфіка управління персоналом у житлово-комунальному господарстві міст України.
5. Шляхи реформування управління житлово-комунальним господарством міст України.

Тестові завдання

I. Складовими житлово-комунального господарства міст України є:

- а) житлове господарство та система водопостачання і водовідведення;
- б) житлове господарство, муніципальна енергетика та система енергозбереження;
- в) житлове господарство, системи водопостачання і водовідведення в містах, муніципальна енергетика та система енергозбереження та електропостачання міст;
- г) житлове господарство, системи водопостачання і водовідведення в містах, муніципальна енергетика та система енергозбереження та електропостачання міст, міський пасажирський транспорт.

II. Серед ряду проблем житлово-комунального господарства міст України головною невирішеною проблемою залишається:

- а) зношеність основних фондів;
- б) проблема 100 % оплати населенням наданих послуг;
- в) проблема приватизації підприємств галузі;
- г) незадовільне фінансування підприємств ЖКГ з муніципальних бюджетів.

III. Для досягнення ефективного управління житлово-комунальним господарством та збільшення його прибутковості необхідно:

- а) зменшити витрати енергоносіїв у цьому господарстві;
- б) провести оновлення матеріально-технічної бази;
- в) запровадити енерго- та ресурсозберігаючі технології;
- г) вирішити проблему утилізації твердих побутових відходів;
- д) правильні відповіді "а" — "в";
- е) усі відповіді правильні.

IV. До антикризових заходів з оздоровлення підприємств житлово-комунального господарства належать:

- а) списання заборгованості, банкрутство підприємства;
- б) підвищення ставок муніципальних податків і зборів;
- в) оперативне управління фінансами ЖКГ;
- г) проведення лізингових операцій, посилення адміністративного тиску.

Література [10; 17; 21; 24; 31; 32; 36; 39; 55; 58]

Тема 13. Управління муніципальним готельним господарством

1. Муніципальні готелі у структурі готельного господарства міст України.
2. Типи сучасних муніципальних готелів.
3. Побудова організаційної структури готелю, типи організаційних структур муніципальних готельних комплексів.
4. Поняття управління обслуговування гостей у готелі.
5. Правила поведінки персоналу готелів.
6. Функції та обов'язки службовців і працівників готелю щодо надання послуг гостям.
7. Функції служби прийому та розміщення.
8. Будівництво та архітектура сучасних муніципальних готелів. Інженерно-технічна служба готелю.
9. Автоматизація управління діяльністю готелю.
10. Управління безпекою муніципального готельного комплексу.
11. Управління персоналом муніципального готельного комплексу.
12. Кадрова, бухгалтерська, аудиторська, інженерно-технічна служби готельного комплексу, відділ обслуговування, ресторанне господарство тощо.
13. Основні недоліки та шляхи вдосконалення управління муніципальними готелями в містах України.

Питання для самоконтролю

1. Опишіть побудову організаційної структури готелю, типи організаційних структур муніципальних готельних комплексів.
2. Які існують правила поведінки персоналу готелів?
3. Назвіть основні принципи та виокремте структуру управління персоналом муніципального готельного комплексу.
4. Як здійснюється порядок реєстрації і розміщення гостей?

5. Охарактеризуйте організацію вищої управлінської ланки готельного комплексу.
6. Опишіть процес обслуговування гостей у муніципальному готелі.
7. Перерахуйте основні структурні підрозділи в муніципальних готельних комплексах.
8. Розкрийте функції аудиторської служби муніципального готельного комплексу.
9. Які існують основні недоліки в управлінні муніципальними готелями в містах України?
10. Висвітліть основні шляхи вдосконалення управління муніципальними готелями в містах України.
11. Які функції виконує відділ обслуговування муніципального готельного комплексу?
12. Перерахуйте основні повноваження кадрової служби муніципальних готелів.

Теми рефератів

1. Управління муніципальним готельним господарством.
2. Особливості організації управління фінансами муніципальних готелів.
3. Принципи і структура управління персоналом у муніципальних готельних господарствах.
4. Сучасні інформаційні технології в управлінні готельним комплексом.
5. Процес обслуговування гостей у муніципальному готелі.

Тестові завдання

I. Знайдіть неправильну відповідь. В управлінській практиці муніципальних готелів найпоширенішими є такі типи організаційних структур:

- а) лінійна структура;
- б) функціональна структура;
- в) лінійно-функціональна структура;
- г) горизонтальна структура.

II. До функцій управління персоналом муніципального готельного комплексу належать:

- а) прогнозування ситуації на ринку праці та у власному колективі для вжиття запобіжних заходів;
- б) аналіз наявного кадрового потенціалу і планування його розвитку з урахуванням перспективи;

- в) мотивація персоналу, оцінка і навчання кадрів, сприяння адаптації працівників до нововведень, створення соціально комфортних умов у колективі;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) усі відповіді правильні.

III. Знайдіть неправильну відповідь. В Україні готелі класифікують за категоріями таким чином:

- а) *****;
- б) ****;
- в) ***;
- г) **;
- д) *;
- е) мотелі;
- є) готелі, що не мають категорії.

IV. При визначенні цін на нові послуги муніципальні готелі дотримуються такої основної цінової стратегії:

- а) стратегії престижних цін;
- б) стратегії “зняття вершків”;
- в) стратегії “прориву на ринок”;
- г) визначення ціни на набір послуг;
- д) надання знижок на обсяг послуг;
- е) надання сезонних знижок;
- є) психологічне ціноутворення.

Література [21; 28; 31; 35; 45; 62]

Тема 14. Організація управління муніципальними закладами торгівлі та побутового обслуговування населення

1. Сучасний стан функціонування муніципальних закладів торгівлі та побутового обслуговування населення.
2. Основні види муніципальних закладів торгівлі та побутового обслуговування населення.
3. Вибір типів магазинів, які входять до складу муніципальних торговельних підприємств.
4. Зміст торговельно-технологічних процесів у магазині та технологія планування його приміщень.
5. Управління процесом обслуговування покупців.
6. Формування асортименту товарів у магазині.
7. Вибір ефективних методів продажу товарів та організація додаткових послуг покупцям.
8. Управління персоналом у муніципальних закладах торгівлі.

9. Особливості управління кількістю персоналу, продуктивністю праці.
10. Основні види побутового обслуговування населення в містах України.
11. Недоліки функціонування муніципальних закладів з побутового обслуговування населення.
12. Основні види послуг, які надаються муніципальними побутовими закладами.
13. Особливості управління персоналом в установах з побутового обслуговування населення.
14. Шляхи підвищення ефективності функціонування закладів з побутового обслуговування населення.

Питання для самоконтролю

1. Які ви знаєте основні види муніципальних закладів торгівлі?
2. Які існують основні види закладів побутового обслуговування населення?
3. Визначте зміст торговельно-технологічних процесів у магазині та технологію планування його приміщень.
4. Визначте специфіку управління фінансовими ресурсами муніципального торговельного підприємства.
5. Розкрийте особливості управління процесом обслуговування покупців у муніципальних магазинах, формування асортименту товарів у магазині.
6. Як здійснюється організація внутрішньомагазинної реклами та інформації?
7. Охарактеризуйте специфіку управління товарообігом торговельних підприємств.
8. Покажіть специфіку управління доходами та видатками муніципальних торговельних підприємств.
9. Як здійснюється організація процесів прийому, зберігання та підготовки товарів до продажу в муніципальних торговельних підприємствах?
10. Визначте основні недоліки функціонування муніципальних установ з побутового обслуговування населення.
11. Визначте специфіку управління фінансовими ресурсами муніципального підприємства з побутового обслуговування населення.
12. Висвітліть характерні особливості управління персоналом в установах з побутового обслуговування населення.

13. Покажіть шляхи підвищення ефективності функціонування закладів з побутового обслуговування населення.

Теми рефератів

1. Організація управління муніципальними закладами торгівлі.
2. Організація управління муніципальними закладами побутового обслуговування населення.
3. Вибір організаційно-правової форми діяльності муніципальних торговельних підприємств.
4. Управління господарськими ризиками та фінансовим станом торговельних підприємств.
5. Роль органів місцевого самоврядування та державного управління в підвищенні ефективності функціонування муніципальних побутових підприємств.

Тестові завдання

I. З метою поліпшення рівня обслуговування покупців у муніципальних торговельних підприємствах необхідно врахувати:

- а) наявність у торговельному підприємстві широкого та стійкого асортименту товарів, що забезпечить задоволення попиту покупців;
- б) використання торговельним підприємством прогресивних методів продажу товарів, що забезпечить найбільшу зручність та мінімізацію витрат часу на здійснення закупівель;
- в) надання покупцям додаткових торговельних послуг, пов'язаних із специфікою товарів, що реалізуються;
- г) широке використання засобів внутрішньомагазинної реклами та інформації;
- д) високу професійну кваліфікацію персоналу, який безпосередньо здійснює процес обслуговування покупців у торговельному залі;
- е) повне дотримання встановлених правил продажу товарів та порядку здійснення торгівлі в муніципальному торговельному закладі;
- є) правильні відповіді “а” — “г”;
- ж) усі відповіді правильні.

II. Знайдіть неправильну відповідь. Процес управління персоналом муніципального торговельного підприємства не враховує:

- а) загальні принципи управління персоналом торговельного підприємства;

- б) управління кількістю та складом персоналу;
- в) управління продуктивністю праці;
- г) управління стимулюванням праці;
- д) управління доходами персоналу.

III. Знайдіть неправильну відповідь. Основними маркетинговими рішеннями роздрібного муніципального торговельного підприємства є:

- а) вибір цільового ринку;
- б) вибір товарного асортименту та комплексу послуг;
- в) рішення щодо цін;
- г) рішення щодо післяпродажного сервісу технічно складних товарів;
- д) рішення щодо методів стимулювання продажу;
- е) вибір місця розміщення магазину та інших торгових точок.

IV. Знайдіть неправильну відповідь. Обсяг і структура попиту населення на побутові послуги залежать від багатьох факторів:

- а) рівень цін і грошових доходів населення;
- б) кількість і склад населення (міських та сільських жителів);
- в) сегментація ринку побутових послуг;
- г) розвиток інфраструктури та матеріально-технічної сфери побутового обслуговування;
- д) сезонність;
- е) традиції та звички споживачів.

Література [4; 29; 31; 62]

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Біленчук П. Д., Качур П. С., Кравченко В. В. та ін. Соціальне партнерство та муніципальний розвиток: перші кроки. — К.: Влад і Влада, 1999. — 198 с.
2. Бойко М. Д. Право соціального забезпечення України: Навч. посіб. — К.: Атіка, 2006. — 380 с.
3. Борецька Н. П. Соціальний захист населення на сучасному етапі: стан і перспективи. — Донецьк, 2001. — 351 с.
4. Бланк И. А. Торговый менеджмент. — К.: УФИМБ, 1997. — 408 с.

5. *Величко В. В.* Економіко-організаційне забезпечення міського пасажирського транспорту як функції міста: Автореф. дис ... канд. екон. наук. — Х., 2000. — 18 с.
6. *Закон України “Про освіту”* від 23 травня 1991 р. № 1060-XII // ВВР України. — 1991. — № 34 — Ст.451.
7. *Закон України “Основи законодавства про охорону здоров’я”* від 19 листопада 1992 р. № 2801-XII // ВВР України. — 1993. — № 4. — Ст.19.
8. *Закон України “Про загальну середню освіту”* від 13 травня 1999 р. № 651-XIV // ВВР України. — 1999 — № 28. — Ст. 230.
9. *Закон України “Про вищу освіту”* від 13 травня 1999 р., від 17 січня 2002 р. // ВВР України. — 2002. — № 20. — Ст. 134.
10. *Закон України “Про житлово-комунальні послуги”* від 21 червня 2004 р. — № 1875-IV // [http:// ВВР України](http://www.rada.gov.ua). — 2004. — № 47. — Ст. 514.
11. *Законодавство України про соціальний захист населення: 36. законів. За станом на 5 липня 2003 року / Верховна Рада України.* — Офіц. вид. — К.: Парламентське вид-во, 2003. — 380 с.
12. *Злутко С. М., Радецький Й. І.* Людський потенціал, зайнятість і соціальний захист населення в Україні: Навч. посіб. — Л.: Видавничий центр ЛНУ ім.І. Франка, 2001. — 192 с.
13. *Карамушка Л. М.* Психологія управління закладами середньої освіти. — К.: Ніка-Центр, 2000. — 332 с.
14. *Клюшниченко Є. Є.* Управління містом: Навч. посіб. — К.: КНУ-БА, 2003. — 260 с.
15. *Кравченко В. І.* Місцеві фінанси України: Навч. посіб. — К.: Знання, 1999. — 487 с.
16. *Куйбіда В. С.* Муніципальне управління. Аспект інформатизації. — 260 с.
17. *Іванов В. В., Коробова А. Н.* Муніципальний менеджмент: Справочное пособие. — М., 2002. — 465 с.
18. *Малиновський В.* Муніципальне управління. Сфера діяльності і науки // Віче. — 2004. — № 7. — С.57–60.
19. *Мачульская Е. Е.* Право социального обеспечения. — М., 2001. — 292 с.
20. *Мельник А. Ф., Оболенський О. Ю., Васіна А. Ю., Гордієнко Л. Ю.* Державне управління. — К.: Знання, 2004. — 342 с.
21. *Мельник А. Ф., Монастирський Г. Л., Дудкіна О. П.* Муніципальний менеджмент: Навч. посіб. / За ред. д-ра економ. наук, проф. А. Ф. Мельник. — К.: Знання, 2006. — 420 с.

22. *Місцеве самоврядування: Зб. нормат.-правових актів.* — Х.: Гриф, 2002. — 688 с.
23. *Місцеве самоврядування в столиці України / За ред. О. М. Невелева.* — К., 2000. — 280 с.
24. *Олійник Н. І. Управління житлово-комунальним господарством у процесі ринкової трансформації економіки України: Автореф. дис. ... канд. наук з держ. управління.* — К., 2003. — 20 с.
25. *Організаційно-правові проблеми створення та діяльності муніципальної міліції в Україні: Навч.-метод. посіб.* — К., 2000. — 157 с.
26. *Право людини на охорону здоров'я, медичну допомогу та відповідальність закладів охорони здоров'я і медичного персоналу за його порушення: Зб. нормат.-правових актів України.* — Л., 2004. — 152 с.
27. *Приходський О. О., Морарь Л. М., Голяченко А. О. Управління охороною здоров'я (вступ до теорій, концептів, технологій).* — Т.: Лілея, 2001. — 65 с.
28. *Роглев Х. Й. Основи готельного менеджменту.* — К.: Кондор, 2005. — 408 с.
29. *Рой О. М. Система государственного и муниципального управления.* — СПб.: Питер, 2003. — 301 с.
30. *Сазонець І. Л., Гринько Т. В., Придатко Г. Ю. Управління місцевими фінансами.* — К., 2006. — 264 с.
31. *Салій І. Українські міста: питання власності і муніципального управління.* — К., 2001. — 415 с.
32. *Студінський В. А. Маркетинг у житлово-комунальній сфері.* — К.: Житомир: ДАЖКХ — Волинь, 2001. — 312 с.
33. *Суслова И. М. Менеджмент в современной библиотеке.* — М.: Либеря, 2004. — 176 с.
34. *Тульчинский Г. Л., Шекова Е. Л. Менеджмент в сфере культуры.* — СПб.: Лань, 2003. — 528 с.
35. *Управління сучасним готельним комплексом.* — К., 2005. — 520 с.
36. *Шумілікін В. А., Бабаєв В. М., Луговий В. І. Підвищення ефективності місцевого самоврядування в Харкові на основі науково-технічного, соціально-економічного і кадрового потенціалу міста.* — Х., НТУ “ХПИ”, 2003. — 400 с.

Додаткова

37. *Бібліотеки і бібліотекарі у процесі змін.* — К.: Юніверс, 2002. — 56 с.

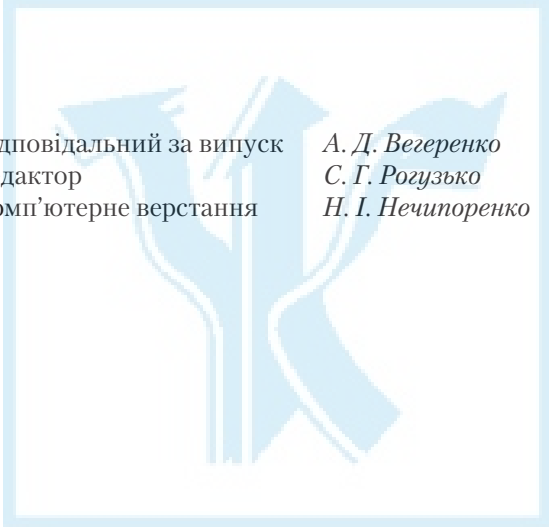
38. *Бідак В. Я.* Соціальний захист населення та вдосконалення державних механізмів його регулювання: Автореф. дис. ... канд. екон. наук. — Львів, 2004. — 20 с.
39. *Вербицька В. І.* Планування бюджетної підтримки підприємств міського пасажирського транспорту (на прикладі автобусного транспорту м. Харкова): Автореф. дис. ... канд. екон. наук. — Х., 2002. — 21 с.
40. *Галацан О. В.* Організаційно-економічний механізм управління охороною здоров'я: Автореф. дис. ... канд. наук з держ. управління. — Х., 2004. — 17 с.
41. *Дадачко В. Ф.* Регіональні особливості вдосконалення системи управління соціальним захистом населення (на прикладі Львівської та Тернопільської областей): Автореф. дис. ... канд. екон. наук. — Львів, 1994. — 20 с.
42. *Далека В. Х.* Наукові основи ресурсозбереження при експлуатації міського електричного транспорту: Автореф. дис. ... д-ра техн. наук. — К., 2005. — 36 с.
43. *Єльнікова Г. В.* Наукові основи адаптивного управління закладами та установами загальної середньої освіти: Автореф. дис. ... д-ра пед. наук. — Луганськ, 2005. — 44 с.
44. *Іваськевич І. О.* Організація соціального забезпечення. Курс лекцій. — Тернопіль, 2003. — 104 с.
45. *Кабушкин Н. И.* Менеджмент туризма. — М.: Новое знание, 2004. — 409 с.
46. *Калініна Л. М., Островерхова Н. М., Остапенко А. Ф., Онаць О. М., Паращенко Л. І.* Теоретико-прикладні аспекти управління закладами освіти: Наук.-метод. посіб. — К.: ПП Компанія “Актуальна освіта”, 2002. — 312 с.
47. *Кампо В., Пухтинський М.* Муніципальна політика Президента України / Фонд сприяння місцевому самоврядуванню України; Академія муніципального управління. — К., 2002. — 49 с.
48. *Канюка Г. С.* Психологічні основи успішності управлінської діяльності керівників закладів охорони здоров'я: Автореф. дис. ... канд. психол. наук. — К., 2002. — 19 с.
49. *Карамушка Л. М.* Психологічні основи управління закладами середньої освіти: Автореф. дис. ... д-ра психол. наук. — К., 2000. — 35 с.
50. *Кідрук Ю. В.* Проблеми створення і діяльності місцевої міліції в Україні (Адміністративно-правові та організаційні аспекти): Автореф. дис. ... канд. юрид. наук. — К., 1996. — 22 с.

51. *Клименко О. М.* Облік та аналіз фінансового забезпечення бюджетних установ (на прикладі закладів охорони здоров'я Чернігівської області): Автореф. дис. ... канд. екон. наук. — К., 2006. — 18 с.
52. *Ковов В. В., Корнійчук В. П., Хом'як К. Д.* Стратегічний муніципальний менеджмент (інноваційний підхід до розвитку сучасного міста). — К.: Денеб, 2005. — 40 с.
53. *Крісенко О. В.* Діяльність органів місцевого самоврядування в забезпеченні транспортних послуг: Автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. наук з держ. управління. — К., 2005. — 20 с.
54. *Макушин А. А.* Местная полиция (милиция) и местное самоуправление в России: Учеб. пособие. — Челябинск, 2000. — 29 с.
55. *Онищук Г. І.* Міський господарський комплекс України: теорія та практика розвитку: Автореф. дис. на здоб. наук. ступеня д-ра екон. наук. — К., 2002. — 38 с.
56. *Президент України та державна регіональна і муніципальна політика* — К.: Логос, 2002. — 236 с.
57. *Радиш Я. Ф.* Державне управління охороною здоров'я в Україні: генезис та тенденції розвитку: Автореф. дис. ... д-ра наук з держ. управління. — К., 2003. — 455 с.
58. *Рибалка О. Т.* Формування ефективної системи управління житлово-комунальним господарством у великих промислових центрах: Автореф. дис. ... канд. наук з держ. управління. — Донецьк, 2004. — 18 с.
59. *Семенченко Г. В.* Інноваційні процеси в сфері соціальних послуг (на прикладі медичних послуг закладів охорони здоров'я): Автореф. дис. ... канд. екон. наук. — Х., 2003. — 20 с.
60. *Сергеев А. В.* Організаційно-правові засади діяльності підрозділів місцевої міліції щодо охорони громадського порядку: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук. — Х., 2004. — 20 с.
61. *Усиченко Н. Г.* Организационно-экономические основы регулирования системы городского пассажирского транспорта. — СПб.: Изд-во СПбГУЭФ, 2000. — 96 с.
62. *Шканова О. М.* Маркетинг послуг: Навч. посіб. — К., Кондор, 2003. — 304 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Організація управління муніципальними установами”	5
Зміст дисципліни “Організація управління муніципальними установами”	6
Список літератури	45

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *С. Г. Рогузько*
Комп'ютерне верстання *Н. І. Нечипоренко*

Зам. № ВКЦ-3668

Формат 60×84/16. Папір офсетний.

Друк ротатійний трафаретний. Наклад 30 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. ХХ

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008